

Sylwia Zacharz

Karta pocztowa do Tomasza Ruśkiewicza

Rocznik Muzeum Narodowego w Kielcach 26, 449-451

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

KARTA POCZTOWA DO TOMASZA RUŚKIEWICZA

Il 1, Karta pocztowa z tekstami informacyjnymi o Kasie J. Mianowskiego, rok 1924.

Karta pocztowa z tekstami informacyjnymi
(MNKi/Ż/628)

W tym roku Muzeum Lat Szkolnych Stefana Żeromskiego w Kielcach wzbogaciło swe zbiory o kartę pocztową, sygnowaną przez autora *Szyfyfowych prac*. Jest to krótki list pisany do przyjaciela z lat szkolnych – Tomasza Ruśkiewicza.

Kartka korespondencyjna ma barwę szarą, na obu stronach zawiera teksty informacyjne o Kasie J. Mianowskiego, która materialnie wspierała polską myśl naukową. Na znaczku o nominale 15 groszy wizerunek orła białego i napis: *Poczta Polska*; na pocztowej pieczęci: *Warszawa / 20 - X - 24*.

W prawym górnym rogu (na odwrocie kartki) zamieszczono myśl Jana Zamoyskiego o roli nauki w życiu społecznym:

*Bez nauki każda podjęta wyprawa,
puszczona na los szczęścia, w samym
popędzie zdarzeń kres swój i zgubę znajdzie;
bez niej szkodliwe zdania w senacie,
mylne wszystkie zdania w rządzeniu.*

Adres: *Wielmożny Pan / Inż. Tomasz Ruśkiewicz / ulica Smolna N. 23 / w Warszawie.*

Treść listu:

Drogi Tomasz!

Bardzo mało jest czasu na wykończenie mego artykułu o A.G. Bemie, ale trzeba postarać się, chociaż z trudem. Fotografię z lat „Maratonowych” posiadam. Chciałbym ją nawet powiększyć, żeby córce zostawić tatusia – smarkacza wizerunek. Około 1 Listopada przenoszę się do Warszawy, ale gdybyś mógł upaść jeszcze do mnie do Konstancina, sprawiłbyś mi prawdziwą radość. Jestem strasznie dziś zajęty i dlatego nie mogę upaść.

Twój Stefan

List związany jest z przygotowaniem książki pamiątkowej z okazji zjazdu uczniów kieleckiego gimnazjum. *Księgę pamiątkową Kielczan 1856-1904* wydana z okazji zjazdu b. wychowawców gimnazjum w Kielcach 7 i 8 września 1924 (1925) zredagował i częściowo sfinansował Tomasz Ruśkiewicz. Zamieścił w niej dwa teksty: *Centum bovum* oraz *Koncert nad koncertami*. Pisze w nich tak o Żeromskim: „niezrównany deklamator”, „poeta”, „buja w obłokach”, „«wirsze» pisze”.

W liście do T. Ruśkiewicza S. Żeromski wspomina swego ukochanego nauczyciela – Antoniego Gustawa Bema, patrona jego pierwszych literackich poczyniń. Z listu wynika, że autorem biografii A.G. Bema, zamieszczonej w *Księdze pamiątkowej...* jest właśnie Żeromski. Pisarz przywołuje w pamięci „Maratonowe” lata, czyli okres nauki w kieleckiej szkole, gdzie zasłynął wśród kolegów jako doskonały recytator, oryginalny interpretator m.in. poematu *Maraton* Kornela Ujejskiego.

Adresat listu, Tomasz Ruśkiewicz, urodzony w roku 1867 w Końskich, uczył się w gimnazjum w Kielcach. Był bliskim kolegą Stefana Żeromskiego, (który wielokrotnie o nim wspomina w swych młodzieńczych *Dziennikach* i nazywa „Tomciem”, „Tomaszkiem”). Studiował na wydziale matematycznym uniwersytetu w Petersburgu; tu należał do tajnego Związku Młodzieży Polskiej, za swą działalność patriotyczną był więziony. W 1891 roku organizował w Warszawie obchody setnej rocznicy Konstytucji 3 Maja, za co został osadzony w Cytadeli. Wydalony z Królestwa Polskiego, kontynuował edukację w Darmstadt i Karlsruhe. Po powrocie do kraju pracował w przemyśle elektrotechnicznym. Założył pierwszą nad Wisłą fabrykę żarówek „Cyrkon”. W 1912 roku wybudował elektrownię w Kielcach, potem w Końskich. W 1921 został dyrektorem Polskiego Towarzystwa Elektrycznego. Organizował budowę fabryk maszyn elektrycznych w Katowicach i Warszawie. Działał w wielu stowarzyszeniach zawodowych i naukowych, które miały na celu popieranie przemysłu elektrotechnicznego w Polsce.

Był pierwszym dyrektorem zarządzającym spółdzielnią „Polskie Elektrownie”. Publikował fachowe artykuły w „Przeglądzie Elektrotechnicznym” i „Przeglądzie Technicznym”. Wydał pracę opartą na własnych wspomnieniach *Tajny Związek Młodzieży Polskiej w latach 1887-1893* (1926). Zmarł w 1926 roku w Warszawie, spoczywa w rodzinnym grobie na Powązkach.

Sylwia Zacharz

LITERATURA:

Księga pamiątkowa Kielczan 1856-1904, pod red. T. Ruśkiewicza, Warszawa 1925.

Polski Słownik Biograficzny, t. XXXIII, Ossolineum 1991-1992.

Żeromski S., *Dzienniki*, t. I, Warszawa 1953.

Żeromski S., *Listy 1919-1925*, opr. Z.J. Adamczyk w: *Żeromski S., Pisma zebrane*, t. 39, pod red. Z. Golińskiego, Warszawa 2010.